

იქნეს ყოველგვარი პარტიების გა
რეშე. ჩვენ მშვიდობიანობის აღდგე
ნა გვსურს და ამ ამოცანის შესრუ
ლება მიღწეული იქნება სხვა პარ
ტიებთან თანამშრომლობით. თანა
მედროვე რთული მსოფლიო სიტუა
ციის დროს ნორმალური მდგომარე
ობის აღდგენა შესაძლებელი არის
მხოლოდ კომპრომისების პოლიტიკ
ით, თანამშრომლობით და ურთი
ერთი ნდობით. მონარქიზმი თა
ვის სიტყვაში მოკლეთ დახასიათა
ახალი მთავრობის პოლიტიკა: „მე
ყვანა, განაცხადა მან. ყველაზე უფ
რო საჭიროებს მშვიდობიანობას და
ყოველგვარი ავანტიურის გაუქმე
ბას როგორც საშინაო, ისე საგარეო
პოლიტიკაში“.

მუშათა პარტია 400 კანდიდატს
აყენებს. ინგლისის პარლამენტის
არჩევნების შემდეგ ნაკლებ მრავალ
რიცხოვანი იქნება, ვიდრე ეს დღეს
არის. კანდიდატები მომავალ არჩე
ვებისთვის 1300 არის. მანჩესტერ
გარდინის სიტყვით, კონსერვატო
რები აღგენენ 450 კანდიდატს,
ლიბერალ-ჯორჯის დამცველი ლიბერა
ლები 170, დამოუკიდებელი ლიბერა
ლები—300 და მუშათა პარტია
—400.

სამხედრო კრედიტები პოლო
ნეთისთვის. საფრანგეთის პალატამ
მიიღო მთავრობის კანონ-პროექტი
პოლონეთისთვის კრედიტის მ. ცემის
შესახებ, რაოდენობით 400 მილ.
ფრანკისა. კრედიტის საფუძველი
გახდა პოლონეთის მიერ აღძრული
შეზღუდვამოლა „სამეურნეო საკი
როებისათვის“ კრედიტის მიცემისა
თვის, მაგრამ ეს „სამეურნეო საკი
როება“ მოხმარდება პოლონეთის
შეიარაღების საქმეს საფრანგეთის
ფინანსიურ და ტექნიკურ დახმარე
ბის გზით. უკანასკნელად პარიზში
საფრანგეთისა და პოლონეთის სამ
ხედრო მინისტრებს შორის მოხდა შე
თანხმება, რომ იმპერატორმა მკვიდრო
თანამშრომლობით.

ბიუჯეტის დეფიციტი. საფრან
გეთის პალატა შეუდგა 1923 წლის
ბიუჯეტის განხილვას. მომხსენებ
ლის სიტყვით დეფიციტი აღწევს
4 012.000.000 ფრანკს. რომელ
შიაც შედის პროცენტების გადახდა
ამერიკის ვალდებულების. პროცენტე
ბის გადახდისათვის საფრანგეთს მო
უხდება იმ რაოდენობის სესხის აღება,

რომელსაც იგი მოგლის გერმანეთი
დან. რა მოვლის ინგლისის დამოუ
კიდებელ მუშათა პარტიას. გერმან
ეთის დამოუკიდებლობის შეერთე
ბის შემდეგ შეიღწაწილებთან ისება
საკითხი ინგლისის დამოუკიდებელი
მუშათა პარტიისა. ინგლისური გა
ზეთი „კომუნისტი“ სწერს, რომ
დამოუკიდებელი შეუერთდებიან
მუშათა პარტიას და გამოსთქვამს
იმედს, რომ პარლამენტარული ელემ
ენტები ჩამოშორდება დამოუკიდე
ბელთა პარტიას.

მეფე ფრისალი და ინგლისი.
ტრეგერანის გაზეთების ცნობით, ინ
გლისის უმაღლეს კომისარს პერსი
კოკისა და მეფე ფრისალს შორის
გაწვეით...

უ ც ზ ო ე თ ი

საპარტუბლო ნოტა.
პარტიის 2 ნომბ. გერმანიის მთავ
რობის გენერალ-ნოტა ჩამოაჩა საპარ
ტუბლო ნოტა მასიურ ინციდენტის გა
მო, სადაც საკავშირთაშორისო საკან
ტროლო კომისია შეჭრაცხუდელი იქნა
ყუზარების გაჩნდის დროს. გერმანიის
მთავრობა იღებს სასწრაფო ზომებს კო
ნფლიქტის გამოსაძიებლად.

გერმანიის ფინანსური მდგომარეობა.
პარტიის 2 ნომბ. პარველ ნომბ.
ბრისთვის დანიშნული იყო ფინანსო
მინისტრის გერმანიის თათბირი პარლამენტის
ფინანსიურ ექსპერტ ფისერინთან,
სტოკჰოლმის უნივერსიტეტის პროფესორ
კსლერთან, შედევრის ბანკების კავ
შირის თავმჯდომარე დიუბუკთან, ან
რიკის პროფ. ჯენკსონთან და ცნობილი
პროფესორი კერთან.

ნაუენი. 2 ნომბ. რევიუალური წყა
რობები აღნიშნავენ გერმანიის ხალხის
უმრავლესობის გაქარვებას დემოკრატი
კრიზისის წინაშე. საპარტუბლო უმრავლეს
ყოფაზე მყოფთა რიცხვი თანდათან მა
ტულობს.

შევიცარია და მუხლიანი.
ნაუენი. 2 ნომბ. შევიცარიის ფედერ
ალურმა საკომ შევიცარიდან მუსო
ლინის განდევნის დადგენილებას ანუ
ლიცია ჟუი.

სამხრეთში.
ათინა. 2 ნომბ. სამხრეთში არჩე
ვები დეკემბრის მეორე ნახევარში მოხ
დება, განსხილვად სდას არჩევნებში
უცხოეთში მყოფ სამხრეთის კოლო
ნიზების მონაწილეობის საკითხი.

ათინაში. დღელი ჰქონდა სერიო
ზულ უწყობებს, რომელიც მოსპობილი
იქნა ჯანდარმობის მიერ.

ინგლისი იარაღს ახსამს.

ბერლინი. 2 ნომბ. „როტე ფანე“ გა
ლმეგვებს გაზეთ „ინტერესტანტის“
ცნობას იმის შესახებ, რომ ახლად აშე

დასრულდა მოლაპარაკება შეთან
ხებით, რომელიც გადატანილ იქ
ნება პარლამენტში განსახილველად.
ამ ხელშეკრულებით იკარის მთავ
რობა ცნობილი არის დამოუკიდე
ბელ კონსტიტუციონურ მთავრობად,
რომელსაც უფლება ეძლევა გადი
დოს თავისი ჯარი, როგორც საჭი
როდ სცნობს. თუ იკარის მთავრო
ბას დასაქირდება უცხოელი ინსტრუ
ქტორები, უნდა იქნენ მიწვეული
ინგლისელები. ინსტრუქტორები
იქნებიან იკარის მთავრობის ზედამ
ხედველობის ქვეშ, ხოლო საბაჟო
საკითხები გადაწყვეტილი უნდა იქ
ნეს ინგლისის კომისიის კანტროლის
გაწვეით...

ნებული ვენეროლა პარლამენტში ინ
გლისის პარლამენტის, იწონიან 12 ტო
ნზე მეტს და შეძლებიან აიყვანონ 24
ჯარის კაცი. პირველი ასეთი გერმანი
პარლამენტი დანიშნულია მესამე
მისათვის.

ინგლისის მუშათა პარტია.

ბერლინი. „როტე ფანე“ იუწყება,
რომ ინგლისის მუშათა პარტიის ყრი
ლობის დადგენილების თანხმად, გზით
„დღელი პარლამ“ ოფიციალურად ცნო
ბილი“ ინგლისის მუშათა პარტიის
ამასთან ერთად შეცვლილია არჩეობად
რედაქციის შემადგენლობა. მთავარი
რედაქტორმა ლენინგმა დასტოვა თე
სი პოსტი. მის მაგივრად დანიშნა ფიფი
ლანცეტერი ლიბერალად იყო განწყო
ბილი კომუნისტური პარტიისადმი და
თანაუფრობა საბჭოთა რუსეთს, რაც
მიღებული იყო მფარვე ინტერნაციონა
ლის მომხრე ინგლისის მუშათა მოძრაო
ბის ბელადებისათვის. ახელი რედაქტო
რის დასახისათვის კმაია ის, რომ
ომის დროს იგი რედაქტორი იყო ომის
საპროპაგანდა სხვა და სხვა ფურცლე
ბის, რომელთაც ამჟამად „ტაიმსი“ და
„დღელი მეილ“.

საქანდერო ანგარიში.

პარიზი. „მედიკი“ იუწყება, რომ ინ
გლისის სამხედრო მინისტრმა ვითომდა
ინგლისის საწინააღმდეგოდ მემარტულ
პუანკარეს სიტყვის საპაჟნად, ამერიკის
ლეგიონის უფლებების საპროტესტო
ბანკეტზე წამოსთქვა დიდი სიტყვა.
მიუხედავად იმისა, რომ ინგლისი
გალო ინგლისში მოკავშირეთა საერთო
საქმისთვის, მინისტრმა განაცხადა,
რომ ბრიტანეთის იმპერიამ ომის განმე
გლობაში დაკარგა 900,000 კაცი, 1,5 მილ.
დასახლებული მოსახლეობა და 3 მილ.
ინგლისის მინისტრადან. ეს სამინისტრო
დახმარებას უწყებს 1,250,000 ომოსს.

დაიბნა მისწრაფება რუსეთის ბატონო
ბისაგან განთავისუფლებისა და „საქუთა
რი დამოუკიდებელი პოლიტიკური აპა
რატის მოპოვებისა. რუსეთის დიდმა
რევოლუციამ დაიწყო რეგულარული დი
ლი მიწრაფება რეალურად გაუნდდა.
და მთი შეძლებს აღდგენა შელახული
სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობის.
ოქტომბრის რევოლუციამ ძირადად ფე
სიანად დაშალა ძველი რუსეთის სახელ
მწიფოს აპარატი დაარდნა მისი სოცი
ალური და პოლიტიკური საფუძვლები
და თავისუფალი განხილვა მსცა ეგრები
მისწრაფებას ნაციონალური დამოუკიდე
ბლობის განხორციელების საქმეში. ერო
ვნული თავისუფლების დამყარება და
ერთი მისწრაფებების განხორციელება
პირდაპირ შედგენს არის ოქტომბრის
რევოლუციისა. ამ რევოლუციის გარე
შე ერგები გერმანიის დადგენილება თა
ვისწრაფებების განხორციელება.

მაგრამ არის მომენტები, რომელნიც
ყურადღებდა. მართალია რუსული ცე
რიზი მოკლეა, მაგრამ შიში უნდაოლო
ბისა და რეალურ გრძელად დარჩა. რამდენ
იც არ უნდა ვიმჯეროთ ზაგად ფრა
ზეთთან და მოსახრებებით, ჩვენ მაინც
გერმანიის წყაყაყაზე იმ ფაქტს, რომე
ლიც არსებობს ყოველ რუსეთის ტერი
ტორიაზე მოსახლე ერებში. შიში და
უნდაოლობა იმ ერთეულებისადმი, რომე
ლიც წარსულში ბატონის როლში გა
მოდიდებდა ხალხის მიმართ, დღესაც არ
სებობს ერებში. ამ გერმანიისა და
დღეს 1919 წელს მიაქცია ამ. ლენინი
ყურადღება კომპარტის მერვე ყრილო
ბაზე, რომელსაც გაილაშქრა ზუბარინ-პი
ეტაიკის პოლიტიკის წინააღმდეგ. აგა
ნსაქუთრებით, საქაროა სიფრთხილის
გამოჩენა სხვა და სხვა ნაციების მი
მართ, — ამბობდა ამ. ნ. ლენინი თავის

ახლო აღმოსავლეთი

ანგორა და სტამბოლი.

პარიზი 2 ნომბ. სტამბოლიდან
იუწყება, რომ სტამბოლისა და ანგო
რას შორის დამოკიდებულება გამ
წვავებულია. ანგორის უკანასკნელი
დებეშები იძლევიან ცნობას, რომ
ანგორის მთავრობას მტკიცედ აქვს
გადაწყვეტილი არ დაუშვას სტამ
ბოლის მთავრობა კონფერენციაზე.

ალბად სტამბოლის მთავრობა
გამოცემს მანიფესტს, რის შემდეგ
გადადგება.

სტამბოლი.

პარიზი, 2 ნომბ. გენერალ გა
რინგტონმა ოფიციალურად განაცხადა,

რომ სტამბოლის უკანასკნელი მოკავშირე
ების მიერ განხორციელებული საპარტუ
ბლო ნოტის შემდეგ, უმაღლესი კომისიის
ჩარხის წყალობით, ოქტომბრის ბანკმა
მისცა სტამბოლის მთავრობას 500,000
ლირა, რაც მისცემს მას საშუალებას
ნახევარი თვის ჯამაგირით დააკმაყოფა
ლოს სახელმწიფო დაწესებულებათა მო
ხელენი. ისმეტ-ფაშამ განაცხადა, რომ
ოსმალეთის არმიის მშვიდობის მოყვარე
ლია, რაც იქიდან სწავს, რომ იგი შე
ჩერდა სრულყოფილ მარშალ ვერაფეთა
რი ძალა ვერ შეაჩერებს მას, თუ კი
საერთაო მშვიდობიანობის ინტერესებმა
მისი წინსვლა მოითხოვს.

ახალი ამბები

— დაკარგული ბავშვი. მოქ.

ივ. გასელაძე გვთხოვს გამოავა
ლოთ: ხუთშაბათს, 26 ივნისს, სა
ლამოს, სასლიდან გავიდა და ჯერაც
არ დაბრუნებულა 13 წლის ვაჟი.
შვილი, შრომის სკოლის მოწაფე
მიშა ქარსელაძე თუ ვინმემ იცის
მის შესახებ რამე, მაშა დაკარგუ
ლისა ივ. ქარსელაძე სთხოვს გააგე
ბინოს შემდეგი მისამართით: იზმი
ლოვის ქუჩა, № 2, ივ. ქარსელა
ძეს.

— მუშაობის შეწყვეტა. პ. ს.
ს. რ. შრომის სახალხო კომისარია
ტი ამით აცხადებს, რომ ოქტომ
ბრის რევოლუციის 5 წლის თავის
დღესასწაულის გამო, როგორც სა
ხელმწიფო, ისე კერძო წარმოება
დაწესებულებებში ნოემბრის 8-ს
მუშაობა წყდება დღის 1 საათზე,
და განახლება ნოემბრის 8-ს, ჩვე
ულებრივი წესით.

— სახეიშო ჩაყრა საძირკველის
ლენინის სახელობის მუშათა ახალ
შენიშა. ნ. ნომბერს, დღის 12 საა
თზე შესდგება სახეიშო ჩაყრა საძირ
კველის ლენინის სახელობის მუშათა
პირველ ახალშენებში (ლენინისა და
ლუშეთის ქუჩების კუთხეში, ყოფ.
ბოზარჯიანის თამბაქოს ფაბრიკის
ახლო). დღესასწაულის გახსნის ქა
ლაქის აღმასკომის თავმჯდომარე
ამხ. ლადო დუმბაძე მოკლე სიტ
ყვით მუშათა ახალშენის მნიშვნე
ლობის შესახებ საზოგადოთა და მო
იყვანს მოკლე მიმოხილვას თუ რა
გაუკეთებია აღმასკომს ამ მხრივ.
შემდეგ იქნება სიტყვები და მისალ
მებანი სხვა და სხვა დაწესებულება

თა და ორგანიზაციების წარმომად
გენლებისა.

დღესასწაულზე მოწვევულნი არიან
წარმომადგენლები: საქართველოს
ცენტრალურ აღმასკომის, სახალხო
კომისარათა საბჭოს, ცენტრ. და
ტფილისის კომიტეტი კომპარტიისა,
პრეზიდიუმი პროფკავშირთა საბჭო
სი, სახალხო მეურნეობის უმაღლეს
საბჭოს პრეზიდიუმი, სახელმწიფო
აღმწებლობის კომიტეტი. სახ. მე
ურნეობის უმაღლ. საბჭოს სააღმე
ნებლო განყოფილება, მშენებელ
მუშათა კავშირი, ცენტრალური
აღმწებლობა (ცენტრო-სტროი),
კომუნალურ მეურნეობის მუშათა
კავშირი, პრესა და სხვ.

— აკაკი ფალავას ხელმძღვანელო
ბით არსებული დრამატული სტუ
დია ამით სთხოვს ყველა იმ პირთ,
ვისაც აქვთ წაღებული გასაერკე
ლები და ზემოხსენებულ სტუდიის
ლატარიის ბილეთები, ანგარიში
გასაწაონ არა უგვიანეს ამა თვის
ათისა, წინააღმდეგ შემთხვევაში მა
თი სახელი და გვარი გამოქვეყნე
ბულ იქნება პრესაში და აგრეთვე
პასუხისმგებელი იქნებიან მიცემული.

— ბეჭდვითი მუშათა სექცია. სექ
ციის საორგანიზაციო ბიურო შეუდგა
სექციაში მუშაობის მოსურნე პირთა
რეგისტრაციას, რომელიც შემდგომი
ს. ს. ს. რ. განათლების მუშაკთა პრო
ფესიონალურ კავშირთან. სექციაში მი
იღებიან როგორც ექსპანსიონტები, ისე
საწარმოო ორგანიზაციაში ყველა მო
მუშავეები და ბეჭდვითი ორგანოს თა
ნამშრომლები, აგრეთვე შედიან წიგნ-
ისა.

გარდა ამისა, მოკავშირე რესპუბლი
კები, თავიანთი მდგომარეობით, ისტო
რითი, კულტურით, ენით, ზნე-ჩვეულებ
ათა ეკონომიურ მდგომარეობათა და
სხვა, დიდთ განსხვავდებიან ერთი
მეორესაგან. აქ ისეთი მრავალფეროვ
ანობაა გვაქვს საქმე, რომელიც მრავალ
სხვა და სხვა მომენტებითა ხასიათდება.
სწრაფად სხვა და სხვა ფეროვნება
და მომენტები უშლის ხელს ერთი სა
ხელმწიფოს შექმნას საბჭოთა რესპუ
ბლიკებისაგან. თუ ამ მომენტებს ანგა
რისა გაუწევთ და მივიღებთ მდგომარე
ობაში ცალკე რესპუბლიკების სოციალ
პოლიტიკური ვითარებას, ისტორიულ და
კულტურულ პირობებს, ჩვენ ხელი უნდა
ავიღოთ ერთი სახელმწიფოს შექმნაზე
და სულ სხვა გვარი ფორმა უნდა გამო
ვხაზოთ დაავსებებისა.

რასაკვირველია, კავშირი საქარო და
აუკლებელია, მაგრამ მასთანვე აუკო
ლებელია არის ისეთი ფორმის გამო
ნახვა ამ დაკავშირების დროს, რომე
ლიც საშუალებას მოგვცემს ერთის
მხრივ დაკავშირებით ცალკე ერთე
ულების (რესპუბლიკების, ერების) ინტე
რ ესებიდა მეორეს მხრით კი საერთოც
მოგვცნოთ ამ ინტერესებისათვის...

საქართველო საქმეები

სა ურველი ფორმა. რესპუბლიკებს
კავშირისა. იმ საკითხის გადაწყვეტად,
თუ როგორი ფორმა დაეწინაურებინა სა
სურველია და მიზანშეწონილი საბჭოთა
რესპუბლიკებს შორის, საქაროა გათ
ვალისწინებული იქნენ წესწარმოიგე
ქტიური სოციალ-პოლიტიკური პირობე
ბი და ის მისწრაფებანი, რომელიც
ახსიათებს ცალკე ერებს.

ფედ.ლი წყობილება შექმნის ერთი სა
ხელმწიფოს, რომელიც აგებული არის
ცალკე რესპუბლიკების დაკავშირების,
რამოდენიმე დაზგების საფუძველზე გავრ
თიანების ნიადაგზე. ფედერატიულ სა
ხელმწიფოს აქვს თავისი სპეციალური
ფედერალური კანონმდებლობა და სა
სამართლო, ეს არის გამომავალად სა
ერთოა ნაციონალური ავტონომიებისა.
მის მიერ მიღებული კანონები და
გადაწყვეტილებანი არ არის გამომხა
ტველი ცალკე რესპუბლიკისა, თუ შეა
ტების დასტურით მიღებულ კანონებისა
ისინი გამოხატავენ ახალი პოლიტიკური
სხეულის ნებისყოფას, კავშირისას საჭი
როდ.

ამ გვარად ფედერაციის წყობილება
ში ჩვენ საშუა გვაქვს გაერთიანების
ისეთი ფორმისთან, სადაც ნაწილობრივ
იწლება ცალკე რესპუბლიკების დამო
უკიდებლობა და იქნება ახალი გაერთიანე
ბული ძალა. მაგრამ ასეთი გაერთიანე
ბისათვის საჭიროა წინასწარი პირობა,
რეალური გზა. მეცნიერი დაისი, რომ
ლის შეხედულება ჩვენ მეორე წყობილი
გვქონდა მოყვანილი, ერთ მთავარ პირო
ბად ფედერატიულ სახელმწიფოს შესა
ქმნელად აყენებს შემდეგს: საქაროა
არსებობდეს რამოდენიმე მხარე (კოლო
ნიები, კანტონები, პროვინციები), რომ
ელნიც იმდენად მჭიდროდ დაკავში

რესპუბლი უნდა იყონ მდგომარეობით,
ისტორიით, რასით და სხვა, რომ მათი
მეტოყრელები გრძნობდნენ თავს, რომ
გარკვეული ნაციონალური ერთეულის
წევრები. მეორე პირობად დაისა მია
ჩნია, რომ მაცხოვრებლებში, რომელთა
ც სურთ ფედერაცია, უნდა იყოს
განმტკიცებული შეგნება მთლიანობისა,
მაგრამ არა გაერთიანებისა. „ფედერა
ტიულ სახელმწიფოს შესაქმნელად აუ
ცილებელია, რომ გრძნობა ხალხისა
იყოს იმ ფაზისში, რომელსაც მას მია
ჩნია მიზნების გამო სურს შექმნას
ერთი ნაცია, მაგრამ მათთან ერთად
სურს შეინარჩუნოს ინდივიდუალური
არსებობა ყოველი შტატისა, თუ კან
ტონისა“. თუ ხალხში არის სურვილი
საერთო გაერთიანებისა, ის პოვნის თა
ვის დაეძაფრებადეს არა ფედერატიულ
წყობილებაში, არამედ უნიტარულ კონ
სტიტუციაში.

დაისის ეს მოსაზრებანი ფედერატიულ
წყობილების შესაქმნელად ნათლად გა
მოხატავენ და მოითხოვს იმ პირობებზე,
რომელნიც აუცილებელია საქაროა ამ
წყობილების გასამტკიცებლად.
ერთი მთავარი მომენტი, რომელიც
ასეთი სიტუაციით ისება ჩვენს წინაშე
საბჭოთა რესპუბლიკების დაკავშირების
დროს, ეს არის ერთგულთა საკითხი. კე
რძიან ჰქვამენ და გრძნობდნენ ის გერმანი
ა, რომელიც მრავალ წლებში განმავლობა
ში უდიდეს ჩაგვრას განიცდიდნენ „ფე
დერაციის“ ბატონობისაგან. რუსე
თის ცარიზმმა მოსპო სხვა ერების პო
ლიტიკური დამოუკიდებლობა, შეავიწ
როვა მათი კულტურა, ენა, შეფერვა
მათი განვითარება და სავსებით დაუშა
რჩილა ისინი „ფედერაციის“ ბატო
ნობას. ასეთ პირობებში ბუნებრივად

მ. ლაშვიტი. გ. ი. კანტარია. მოხელე-
ნი, მონაწილე, მესამედიცინის მოსამ-
სახურნი და სხვანი. საზოგადოებრივი
მართების მიღება შეძლების სტეკის
ტექნიკურ მომზადება. მ. ფლორია.
(მუშაობა) სასახლე, მესამე სართული,
კოთბი 75) ან დ. სტეკის მდივანი ან.
კრ. (კოვტოვანი. სტეკის წევრთა საერთო
კრებმა დანიშნულია 12 ამა ნომრისა-
თეს.

— მედია-საინტერესო მომზადება
პროკურორის. ცენტრალური სამმარ-
თველოს სატარაფო კომისიის კავშირ-
გამომზადება და წარუდგინა ტფილისის
ელმ. კომის კოლექტიური ხელშეკრულება,
შესაბამის სამედიცინო ღირსების მომზადე-
თა მატერიალური მდგომარეობის უზ-
რუნველსაყოფად. კოლექტიური ხელ-
შეკრულების (ცხოვრებაში გატარება
დამოკიდებულია ქალაქის — აღმასკომის
პრეზიდიუმის დამტკიცებასა და დ. ს.
ტყეშელაშვილის.

— ამ რამოდენიმე დღის განმავ-
ლობაში მიმდინარეობს „გაფრენა“.
ბევრი პირი, რომელიც შემთხვე-
ვით არიან მიკვლეულნი კავშირ-
ზე, რაიმე მატერიალური გამოარჩე-
ვის მიზნით, იწმინდებიან კავშირი-
დან.

— ტფილისის აღმასკომთან არსებუ-
ლად ოქტომბრის დღეებისათვის მომ-
წყობი კომისიის მიერ მიღებული და
აღმასკომის მიერ დამტკიცებული — ოქ-
ტომბრის დღეებისათვის მომწყობი
წესრიგი: 1) გახსნა ახალი მიწათმო-
კების და გაფართოება არსებული წიგნთ
საცავებისა, 2) გახსნა 4 საბავშვო სახ-
ლისა 3) ქალაქის აღმასკომის შენობის
მართვა გირალანდებით, დროებითი
ოქტომბრის რეგულირების მოდელი
მის სტრატეგიაში და ილუმინაციებით.
4) ქუჩების, ბაღების, დამწვანების და
სხვათა სახლების შეკეთება. ოქტომბრის
დღეებისათვის პატივისცემად 5) პირ-
ველი მუშათა ახალშენის საფუძვლის
ჩაყრა, ლენინის სახელობაზე სტ. შაჟ-
მიანის სხელობის ბაღის გახსნა ჩრტე-
ზიშვილის ქუჩაზე. 7) ქალაქის აღმას-
კომთან წითელი დამის მოწყობა, სა-
დაც უნდა შედგება შრომანი იმ გამოჩენ-
ის საბჭოთა მოსამსახურეებისა, რომელს
ღირსებასაც დამტკიცებს აღმასკომ-
ბელი კომიტეტი.

განყოფ. გამგე.

სამხალხო პარტია

სახელმწიფო ოპერა. დღეს, 4
ნომბერს წარმოდგენილი იქნება
ოპერა „დემონი“ პეტროგრადის
მარინის აკადემიური თეატრის არ-
ტისტის ალ. დოლორანის მონაწი-
ლე.

ჩვენ ვფიქრობთ, რომ დავაშვებთ
რომ სავსებით დაცულია უნდა იქნეს
ცალკე რესპუბლიკების დამოუკიდებლობა
და სუვერენიტეტი. ერთგული საკითხის
სწორედ გადკრა და ერთა მისწრაფე-
ბების დამატებითად შეისწავლიდა
მხოლოდ ამ ერთა ნაციონალური სახელ-
მწიფოებრივობისა და მათი სუვერენი-
ტეტის განმტკიცებით. ამ პროგრამის
გარეშე ჩვენ ვერ გადავწყვიტოთ ერთგულ
საკითხსა და ვერ დავაშვათ დამოუკი-
დებლობის მისწრაფებას. ამიტომ მეტი
ჩვენს საქმიანობა და პოლიტიკური
ხაზი მიმართული უნდა იქნეს ერთა
სუვერენიტეტის განმტკიცებისა და
მათი მისწრაფების სახელმწიფო ფარ-
გებში ჩამოყალიბებისა. ჩვენ უნდა
დავიკავოთ ერთი სახელმწიფოს ყოველი
აღიარება, თუ გვინდა ხალხი მოვიზი-
ხოთ და ჩვენათა საბჭოთა მშენებლო-
ბას პროცესში.

ეს პროგრამა სავსებით დაცული იქ-
ნება, თუ ჩვენს დავაშვებების საქმეს
საჩუქრად დავუთმოთ არა საკავშირო
სახელმწიფოთა შექმნას, არამედ სახელ-
მწიფოთა კავშირს. როგორც აღნი-
შნული გვქონდა ფედერაცია თავის თა-
ვიდ ნაშენს ერთი სახელმწიფოს მაშინ,
როდესაც კონფედერაცია გამოხატავს
მხოლოდ სახელმწიფოთა კავშირს. რა-
ობა კონფედერაციის იმავი გამოხატე-
ბა, რომ მისი შესულია ხელმწიფო-
ები სასწრაფო ინარჩუნებენ პოლიტიკურ
დამოუკიდებლობას, განსაკუთრებულ კა-
ნონმდებლობასა და ჯარს. მართალია
აქაც არსებობს საერთო ორგანიზები,
მაგრამ მათი გადაწყვეტილებები და
დადგენილებები გამოხატავს ცალკე
რესპუბლიკების შეთანხმებულად მიღე-
ბულ დადგენილებებს, უფრო რომ ისეთივე
რესპუბლიკების, სახელმწიფოების დად-
გენილებებსა და არა რესპუბლიკის და-
დგენილებებს, როგორც ეს ხდება ფედე-

რაციით, რომელიც პირველად ტფი-
ლისის სკენაზედ გამოვიდა ამავე
ოპერაში 31 ოქტომბრის და მალე-
ხელდავად ავადმყოფობის მის მიერ
დემონის პარტია შესრულებულ იქ-
ნა საუცხოოდ დღეს კი ალ. დო-
ლორანე გამოდის ამავე როლში სრუ-
ლიად სალი და ამიტომ მისი მეო-
რედ გამოსვლა იწვევს დიდ ინტე-
რესს. მასთან ერთად თამარის როლს
შესასრულებს მომდგომი ქალი
პეტლიაშ-მარალიოტი, რომელმაც
ოპერა „აიდა“-ში ორჯერ გამოავლით
უკეთ დაიმსახურა საზოგადოების
დიდი სიძუტია. ოპერას „ხელმძღვა-
ნელობს ვანო ფალიაშვილი.

— იაკობ ნიკოლაძის იუბილე.
საულოდ საქართველოს ხელოვან-
თა მთავარა კომიტეტმა დაადგინა
გაუმართონ მოქმედა იაკობ ნიკო-
ლაძის მისი ამ დარგში 25 წლის
მოღვაწეობის აღნიშნავად იუბი-
ლე. კომიტეტმა აირჩია იუბილეს
მომწყობი კომისია შემდეგი შემად-
გენლობით: თავმჯდომარე კოტე
მაყაშვილი, თავმჯდომარის ამხანაგი
ტიციან ტაბაძე, წევრები: ვახტანგ
კორტეშვილი, აკაკი ფაღვა, ვარ-
ლამ რუხაძე. კომისიამ მოიწვია საი-
უბილეო კომიტეტში სანდრო ყან-
ჩელი, ნინო ჩხეიძე, ს. აბაშელი,
გრიგოლ რობაქიძე, პავლე საყვ-
არელიძე, პაოლო იაშვილი, იოსებ
გრიშაშვილი. ქეთევან ამირჯიბი,
მოსე თოიძე, მიტროფანე ლაღიძე
და დავით ლიხტელი. პირველი კრე-
ბა საიუბილეო კომიტეტის დანი-
შნულია ორშაბათს, დღის 1 საათზე,
ხელოვანთა სასახლეში.

— სახელმწიფო გამომცემლობა.
სახელმწიფო გამომცემლობამ უკვე
მიიღო მთავრობისაგან 2 მილიარდი,
რომელიც ახლო მომავალში შეუ-
დგება ფართე გამომცემლობის საქ-
მეს.

— ყოველთვიური ჟურნალი.
საულოდ საქართველოს ხელოვან-
თა კავშირის მთავარ კომიტეტს გან-
ზარებული აქვს გამოუშვას ყოველ
თვიური დიდ-ტანიანი ჟურნალი:
ლიტერატურის, თეატრის, მუსიკის
და მხატვრობის. ორშაბათს, 6 ნო-
ემბერს დანიშნულია კრება ამ საკი-
თის საბოლოოდ გადასაწყვეტად
და ჟურნალის პროგრამის შესადგე-
ნად. პრეზიდიუმმა დაავალა ტიციან
ტაბაძეს გააკეთოს მოხსენება ამ სა-
კითხზე.

რაციაში. გარდა ამისა ეს დადგენი-
ბანი და გადაწყვეტილებანი ტარდება
ცხოვრებაში არა ფედერალური მთავ-
რობის საკუთარი აპარატითა და მხოვ-
რებით, არამედ ცალკე რესპუბლიკების
სათანადო აპარატის საშუალებით. აქ
სახე და დამოუკიდებლობა ყოველი რე-
სპუბლიკისა დაცული არის მხოლო-
დ.

საულოდ სიმათლენ არის ის, რომ სა-
ხელმწიფო მშენებლობის პროცესში შე-
უძლებელი ხდება სისწორით იქნეს გა-
ვლენილი ხაზი და უნაკლებოდ დაი-
ცეთ ესა თუ ის წყობილება. მაგრამ
როდესაც იქნება დიდი საქმე და რეა-
ლური განაღდება ხდება რესპუბლიკების
დავაშირებისა, საქონია გარკვეული ნი-
დაგზედ დგომა და გარკვეული პროგრ-
ამით გამოხატვა. წამოყენებული ტიპი-
სები ამ გარკვეულობას არ იძლევა, იქ
არის დაშვებული ისეთი მასალები, რომ-
ელიც ცენტრალიზმის პრინციპს უფრო
წინააღმდეგობას უწევს სახელმწიფოთა კავში-
რისა. ზოგადად „ტენიანობა“ სახელმწი-
ფოთა კავშირითა ნიდაგზედ დგება, მა-
გრამ შინაარსის გამოკვლევისა და კომ-
პეტენტების განაწილების დროს არ
იქვას ამ პრინციპს ბოლომდე. არის
მაღალი რიგი სახელმწიფო დარგებისა
(ჯარი, პრინს გზა, ფოსტა-ტელეგრაფი
და სხვა), რომელნიც გაერთიანებული
ბოლომდე და არ სჩანს ცალკე რესპუ-
ბლიკის სახე. აქ კანონმდებლობასა და
ბრძანებლობას საკავშირო მთავრობა
დამოუკიდებლად ცალკე რესპუბლიკე-
ბისა და მათგანვე დამოუკიდებლად ატე-
რებს ცხოვრებაში თავის გადაწყვეტი-
ლებებს საკუთარი აპარატით. როგორც
დავინახეთ ეს უფრო არის ამერიკული
სისტემის ფედერაცია, ვინც სახელმწი-
ფოთა კავშირი.

ბ. დევიანი.

პ ა რ ტ ი ა შ ი

„არჩილ ჯორჯაძის სახელობის
პოლიტიკური წიგნ“. კვირას 4 ნო-
ემბერს საქ. მემ. სოც.-ფედ. პარტი-
ის ცენტრალურ კლუბში წაითხულ
იქნება მორიგი მოხსენება შემდეგ
თემაზე „ერთგულნი პატიოსნი ბოლო-
შევიტე პარტიზმში“. დასწრება
შეუძლია ახალგაზრდათა ორგანიზა-
ციის წევრებს და თანამებრძობთ.
დასაწყისი დილის 10 საათზე.

წარის გამგეობა.

კვირას, 5 ნომბერს დილის 11 სა-
ათზე დანიშნულია მთავარი კომიტეტის
სხდომა.

ყველა წევრების დასწრება სავალდ-
ებლოა.

წყალდიდობა სასა- რთველოში

წყალდიდობას მიერ დანგრეულ ადგი-
ლებს აღდგენა ბორჯომში.

ბორჯომ-საბლშენებლო განყოფილებას
იტყობენ, რომ 24—25 ოქტომბერს
წყალდიდობის მიერ დანგრეული წყალ-
სადენის სათავე აღდგენილია. ელემენ-
ტარის სადგური მუშაობს სისწორით.
ელემენტარის სადგურის აღდგენით გა-
ნაბლდა მუშაობა ქარხნებში.

დ წყებულა მუშაობა მდინარე ბორ-
ჯომის ნაპირების გამაგრებისათვის.
ფოთი, ჟუანსკელი ცნობებით, დაზი-
რალდა ქალაქის რაიონი. მარგანცის
საწყობი, სადაც ინახებოდა მარგანცის
დარილ რაოდენობა სასაღარაკო გას-
გზავნად, არ დაზარალდა.

კითხვის შტო დაზარალდა უფრო
მეტი, ვიდრე ბათუმი-ტფილისის გზა
2 ნომბერს ტფილისიდან გადგზავნა
სარკინისგზო კომისია.

განათლების კომისარია- სის საპარალელად

ჩვენ ვიცით, რომ სახალხო განათლე-
ბის კომისარიატთან არსებობს კომისია,
რომელიც დამსახურებულ მწერებსა და
ასეთსავე მასწავლებლებს უნიშნავს ყო-
ველთვიურ დახმარებას პენსიის სახით.
ეს გარემოება აუცილებლად იწვევს სა-
ზოგადოების პატივისცემას, რადგანაც
აქ ერთგვარი მოვლენაა და არ დავი-
წყებია იმ პიროვნების, რომელმაც თავი-
სი ცოდნა-გამოცდილება და ენერგია
ხალხს მიუძღვნა. ასეთი მოღვაწეები დი-
დაც დიდად არიან ყურადღების. ხელ-
მძღვანელმა ორგანომ უნდა დაეხმოს,
უნდა წახალისოს ისინი. მხოლოდ ამ
ამ გზით შეიძლება ასეთების გამარჯვება
და მათი უფრო ნაყოფიერი მოღვაწე-
ობა.

ხალხს პირისუფლების დავიწყება ეს
გონის ცხოვრებისა და მისი მაჯის ცემის
მოღუტებაა, მისი გავლენებისა და გა-
დგვარების ნიშანი.

ასეთ პირობებში საზოგადოებრივი
მუშაობა საგრძნობლათაა შეფერხებული,
რადგანაც მატერიალური უზრუნველყო-
ფა ერთგვარი საწინააღმდეგო შრომის მე-
ტი ნაყოფიერებისათვის.

არაონ ისეთი მოღვაწეები, რომლებიც
„შეაჩივან სჩანან, მაგრამ ამავე დროს
არაონ ისეთებიც, რომლებიც ეწევიან
ჩუმ საზოგადოებრივ მუშაობას. ასეთები
ყოველთვის გაუბრძნო საჯაროთა გამო-
სავლედ აღდგენებს. ერთი ასეთი ჩემი
და მრავალ მხრივ ნაყოფიერი მოღვაწე-
თაგანია ტფილისის მეორე გიმნაზიის
(ტელანდელი მეორე შრომის სკოლა) მ.
სწავლებელი სილონო სტეფანეს ძე მე-
სტიაშვილი. ჟუანსკელი 37 წელია ამ
გიმნაზიაში მასწავლებლობს და ამ ხნის
განმანათლებლობის ის ენერგიულად ემსახუ-
რება მომავალ თაობის საღ ნიდაგზედ
აღზრდის საქმეს და ამავე დროს თანა-
მშრომლობს სხვა და სხვა კულტურულ-
განმანათლებელ დაწესებულებებში. ჯერ
კიდევ მაშინ, როცა ქართველების რი-
ცები უმნიშვნელო იყო გიმნაზიაში, და
განსაზღვრებით ეს იქმნის მეორე გი-
მნაზიაზე, ხსენებული მესტიაშვილი მუ-
დამ იმის ცდაში იყო, როგორც გამარ-
ჯელულებო ჟუანსკელთა რიცხვი აქ
ამისათვის იგი ეწეოდა ცოცხალ ატე-
ციას, ზოგადად მოგზაურობდა სო-
ფიელში, მართადაც მოხსენებებს ამ მი-
ზნით, ამხადებდა გლეხების შვილებს
ხშირად უსასყიდლოთა კი და შეჰყავდა
ისინი გიმნაზიაში. ყველას კარგად მოე-
ხსენება, თუ რა ძნელი იყო იმ დროს

ქართველი და მით უმეტეს სოფელი
მეგობრისათვის გიმნაზიაში შესვლა, სა-
დაც არა თუ ყველა საგანს რუსულ ენა-
ზე აბარებინებდნენ, არამედ აკენტიდაც
კი სოფლებიდან. მასწავლებელი მესტია-
შვილი, რომელიც ამავე დროს წარჩინე-
ბული პედაგოგია იყო ცნობილი სა-
მასწავლებლო მთავრობის მიერ, და რა-
გორც ასეთი ერთგვარი პატივისცემი-
თაც სარგებლობდა, გამოცდილი კომი-
სიებში ინიშნებოდა და აქ კი იგი მუ-
დამ ემსახურებოდა სოფლიდან ჩამოსულებს,
და მისი წყობილი დირექტორად კერძო-
თავდებობით მიუღიან გიმნაზიაში მოს-
წავლენ.

პირველ ხანებში ქართულ ენას არა
ქართველი მასწავლებელი, რომელიც მხო-
ლოდ ქალაქში ირიცხებოდა. გიმნა-
ზიის მაშინდელი დირექტორად კერძო-
თელი იყო ამ გარემოებით...

მასწავლებელ მესტიაშვილს გულს
უკლავდა მშობლიური ენის ახურით
აგებდა და იმისთვის იყო, რომ მან
ითხოვა ამ ენის მასწავლება. ამგვარი
მან თავის თავზე მიიღო ზედმეტი, ჯო-
ჯოხიური შრომა. (ასწავლიდა სხვა
საგნებსაც) ჯოჯოხეთი რითივე გამომ-
გის იმისთვის, რომ აგეთი შრომა არც
მთავრობის მხრივ ფასდებოდა და არც
მშობლების მხრივ იყო იგი მინცა და
მინც სსსრფელი. როცა ეს საგანი მეს-
ტიაშვილის ხელში გადმოვიდა ჟუანს-
კელს გამოცუცხლებად დამტკიც, მოწა-
ფეშაძე იგრძნეს მაგარი, მაგრამ ამავე
დროს მშობლიური ხელი. ამ საგნის
ცოდნის მესტიაშვილი თუ მეტადი არა,
სხვა საგნებთან თანაბრად მინც მათი-
ბოვდა, რისთვისაც იგი ზოგიერთა გა-
დგვარებულა მშობლებმა დაამბუნდა
მთავრობისათვის...

ჩვენს წყალდიდობაში იტყობენ სუსტები
არაონ და სა შეუძლებელია მათ მე-6-7
გავეთილების მოსმენა... მასწავლებე-
ლიც ძალას ატანს ჩვენს შვილებს და
სასტიკით მოითხოვს ქართულის სწე-
ლებას...-ო, ამ ნიდაგზედ დირექტორს არა
ერთხელ გაუფრთხილებია ამხ. მესტია-
შვილი და თან მოუგონებია, რომ თუ
ეს საგანი შეგნაილია ცხრილში, მაგ-
რამ მისი ცოდნა კი ნამდვილად სავალ-
დებულად არაა...

მიუხედავად ასეთი საყვედურებისა მეს-
ტიაშვილი მინც ახერხებდა საქმის ჯე-
რგანად დაყენებას...

მისი მეტებით გიმნაზიაში ყოველ
წლით იზრდებოდა ჩამოსულ სოფელი
მოსწავლეთა რიცხვი... და ბოლოს ქარ-
თელები ისე გამოვლდნენ აქ, რომ ეს
წმინდა რუსული გიმნაზია ქართული
მეორე გიმნაზიის სახელით მოხატა
ხალხმა.

ზოგადად ამხ. მესტიაშვილი პარ-
ტიისკენ მიიღწეოდა, ხედავს მისი
მეგობრით იმართებოდა უფრო წარმო-
გნებით და ლეკიები. თავის სოფელ

მეგობრით მან დაასა მუშაობი სკენის
მეგობრითა წერა, გახსნა უფრო მეტი
საცავ სამედიცინო...
სოფელთა კარგადი...
თვე ათავსებდა...
შეიღებო შეიღებოს და პატარა ამბებს.
1888 წელს მან შეიღებო სკოლებში
სახმარებელი წიგნი: „ბუნების მოვლე-
ნა“.

100 ცალი აქედან მან შესწირა ქ. შ.
წ. კ. გამაგრებულ საზოგადოებას,
რისთვისაც საზოგადოებიდან დიდი მდ-
ლობა მიიღო.

ამავე დროს იგი მუშაობდა სხვა და
სხვა კულტურულ-განმანათლებელ დაწე-
სებულებში; მაგალ. იგი ითვლებოდა
„წიგნების გამომცემელ ქართველ მხე-
ნავობის“ ერთერთ დამაარსებელ წე-
რთ და სხვა...

ჟუანსკელი ორი წლის განმავლობა-
ში ამხ. მესტიაშვილი ზოგადად იწე-
ოდა მძიმე მუშაობას სახალხო განათლე-
ბის ასპარეზზე ტფილისის მეშვიდე და
ხალხისათა წიგნებში. მეორე გიმნაზიის
მასწავლებლებმა გაითვალისწინეს რა
ამხ. მესტიაშვილის ოცნებები მესტია-
შვილისათვის და ამავე დროს მისივე
მხრივ ნაყოფიერი მოღვაწეობა განათ-
ლებისა და მწერლობის დარგებში, დაა-
ტყვეს, რათა ქალაქის აღმასკომის გან-
ათლების განყოფილებამ იშუამდგომლოს
მესტიაშვილისთვის ყოველთვიურ დახმა-
რების დანიშნის შესახებ.

განყოფილებამ ასეთი რეგულირები-
დასწრება სამკომ უნდადგომლობა: ავა-
ნათლების კომისარიატის გიგანტით რა
ამისთან ერთად მეორე შრომის სკოლის
გამგის მომართვას მასწავლებელ მესტია-
შვილისათვის დახმარების აღმოჩენის
შესახებ, სახალხო განათლების განყოფი-
ლებამ უნდადგომლობა თქვენს წინაშე
თავის მხრივ, რათა მასწავლებელ მეს-
ტიაშვილს, მართლაც რომ იშვიათი და
კეთილსინდისიერის მასწავლებელს, და-
ინიშნოს სხვა დამსახურებულ პედაგოგებ-
თან ერთად პენსია, ვინაიდან ის ამ სა-
პარეზზე 36 წელია მოღვაწეობს და ეს
მოღვაწეობა ფრიად მნიშვნელოვანია და
მრავალმხრივია.

ხელს აწერს გამგე ლ. რუხაძე.
კომისარიატს ეს უნდადგომლობა გა-
დაუგზავნოს შრომის კომისარიატში. ჟუ-
ანსკელსავე კი ამხ. მესტიაშვილი ცე-
ლიერა სიტყვით გამოსიტყვებს და ჟუ-
ანსკეს, რომ ისინი დახმარებას მხოლოდ
დაცრდომილებს აძლევენ.

და ასე, ყოველდ ჟუანსკის, წერილი
ცალკეა ცალკე, ამდენი ხნის ნა-
ამდგარი მოხუცი გულმკერდული გამო-
ისტყვრეს მაშინ, როცა მისთანები და
შეიძლება მასზე უფრო ნაკლებ დამსახუ-
რებულნი დებულობენ დახმარებას. ჩვე-
ნის აზრით ეს გაუგებრობა და აუცი-
ლებლად უნდა გამოსწორდეს.

დემეტრე

ილუპა ტყეში, ფუჭდება ჰავა საპარტოვლოში

დიდი ხანა კ. ამერჯიბი სწერდა,
რომ ტყეების განებით განაფუჭებოთ თო-
ვლი ერთბაშად დნება და ხშირად ამას
მოკლებს ხოლმე ხალხს განმადგურე-
ბელი გვალვა; ჰავა იცვლება ნახტომე-
ბით: სიცხეს ერთბაშად სიცხე მოჰყვ-
ება ხოლმე და სიცხეს სიცხე: ვახის,
ბროწეულის, ლეღვის და სხვა ნაშ მცე-
ნარეთა ხაზი თანდათან ძირს, მარად
ეგება: იმ მაღალ ადგილებში, სადაც
ასეთი მცენარეები ჰაბობდნენ, დღეს
აღარ ჰაბობდნენ. მიზეზი—ტყეების გა-
ნადგურება. დრო არის აკადემიური
დავა და მტკიცება ტყეების სარგებლო.

ბაზე და მნიშვნელობაზე მოისპოს. სას-
ტიკად უნდა გატარდეს ცხოვრებაში
შემეტი ტყეების დაცვისათვის საქარ-
თველოში. მაგრამ აქ წამოიჭრება სახე-
ლმწიფოებრივ მსტებით სხვა საკით-
ხიც: უმეწაყულო მშრომელთა დამაშე-
ფილები მიწით, მათი ერთი ადგილიდან
მეორეში გადასახლება სახელმწიფოს
დახმარებით.

გაქვრება და ამაზე დართვით უგზ-
რება არის მთავარი ფაქტორი ტყეების
განებისა. საქართველოში თავისუფალი
არაა ცოცხა. ეს იყო უმთავრესი მიზეზი,
რომ ქართველთა შეგნებული ნაწილი
ეწინააღმდეგებოდა რუსების დასახლე-
ბას საქართველოს თავისუფალ მიწებზე,
თორემ ქართველ კაცს რუსი არც სძე-
ლებია და არც შესძლებდა სხვა ნი-
დაგზე. მხოლოდ რუსთა ბეტი პოლიტი-
კოსები აღწევდნენ და აჩენდნენ ამ
სიძულეს.

უმთავრესი რეგულირებები საქარ-
თველოს ჰავისა არიან მათი: სუბამისა,
აქარისა, თრიალეთისა, ნაქერასისა და
გამომარისა თავისი შტოებით. საულოდ
უნდა აიკაძლოს ამ მთებზე და მის
ფერდობებზე ხემა-თესვა, სადაც მოსა-
ხერხებელია უნდა ითესებოდეს ფერდ-
ობებზე მხოლოდ ბალახები. უნდა შემუ-

შედეს ნორმა, რა ზომამდე უნდა იყოს
დაქანებული ადგილი, რომ მასზე ნება
დართულ იქნეს ხემა თესვა, მთების
ციკობა ადგილებზე მინც დღესე უნ-
და მოისპოს, ამ შემოღობაზედგვა ხემა-
თესვა. დიდ მხარს გაუწევს მთავრობა
ხალხს, ქვეყნას, თუ ამას გაატარებს
ცხოვრებაში.

კერძოდ სუბამის მთისათვის სექტემ-
ბრის გასულს მომინდა ცხენით გადავლა
სუბამიდან ზემო იმერეთში სუბამელის
შეყოლებით რაკოთზე (სუბამის მთის
ნაწილი) და მეტე ხეფიურას და ძი-
რულის დაყოლებით სოფ. ვერაქულის
ქალაქში. ვიხსენებ უნდა ნათლად წარმო-
იდგინოს საშინელი სურათი, თუ რა-
იგარა ნადგურება ტყე საქართველოში,
გადიაროს ეს გზა; ის დამაშეშებელია,
რომ ჩვენს ტყეებს, ჩვენს ეკონომიკის
კეთილდღეობის ქვაკუთხედს, ჰყვანს ხე-
ლოდ მტრები და არც ერთი შეგობარი
შენის უგზურეთა აღმინაინ ტყეში, უშენს
წყალად ნაჯახს მშენებელ ტყეს და
როცა ეს წამოყალიბდა მგობარები, მგობ-
არები კი არა, დღეს, ძუძუს მაწოვებელი
საქართველოს კეთილშეშეებულ პარტი-
ბა, შექმნიან, იგივე უგზურების სიმ-
ბოლო მისცემს ციხეს და ამ რიგად
აიღებს ახოს, რომ ორ-სამ წელიწადს
დათესოს ასეთ ფრიადო ადგილებზე სი-
მინდი და ამ ხნის განმავლობაში ჩამო-
არეცხიან წვიმას და რეშა ნარბილარი
მიწა და გაატაროს ეს მიწა და ქვეშა
წყალს ფოთისა და სალგანისკენ, უფრო
კი ფოთისკენ, რომ ამ ადგილებზე დარ-
ჩეს ხოლოდ კლდე, ამ უკეთეს შემო-
ხვევაში ყოველთვიე მცენარისათვის გამო-
უსადგარი მიწა. და ეს ხდება 10—15
ფერსის სიშორეზე სუბამიდან რადა იქ-
ნება სხვაგან?

მახადეთ ტყეებს, ხანამ გვიან არაა?

ქრ. ციკაშვილი.

მოწყობილი ამბები

მდინარე მდინარე.

(საუბრის კორესპონდენტისგან)

ზუგდიდის მახარა ჩვენი რესპუბლიკის ერთი უნაყოფოესი კუთხეთაგანია სიმინდის მოსავლიანობის მხრივ, მას ყოველთვის ეჭირა და დღესაც უჭირავს პირველი ადგილი რესპუბლიკის სხვა მხარეებთან შორის. აქედან ყოველთვის გაჰყონდა და დღესაც გაჰყავთ დიდძალი სიმინდი როგორც შიგ საქართველოში, ისე საზღვარ გარეთაც, რაც გინდა ცუდი იქნეს მოსავალი ზუგდიდის მახარაში, ის ყოველთვის დაეკაყოფილებს ადგილობრივ მოთხოვნილებას, თუ, რა თქმა უნდა, არ ექნება ადგილი ჩვეულებრივად უსისტემოდ და უკანტროლოდ სიმინდის გატანას მახარადან.

სამწუხაროდ ამ უკანასკნელ წლებში ამ მახარას თავს დაატყდა ისეთი სტიქიური უბედურება, რომელიც, თუ თავის დროზე არ იქნა მიღებული საწინააღმდეგო ნებართვები, სრულ განადგურებას უქადდის მახარის მოსავლიან ჩრდილო-დასავლეთ კუთხეს; შავი ზღვის ნაპირებზე მდებარე სოფლებს სივრცით 9000 დღს. მიწას. ეს სტიქიური უბედურება გახლავთ მდინარე ენგურის მიერ თავის ნაპირების გადმოლახვა. ამ უკანასკნელ ზანებში ენგურის მდინარეებს სხვა და სხვა გეოლოგიური მიზეზების ზედგავლენით დაეტყო ტენდენცია თავის მარჯვენა ნაპირების (სამურზაყანოს მახარა) დასივლისაკენ, ბუნებრივი კალაპოტის მოსაზომისაკენ და ახალი გზის გაკაფვისაკენ მარცხენა ნაპირების ხარჯზე (ზუგდიდის მახარა). ამას ზედმეტად ხელს უწყობს მარცხენა ნაპირების სიდაბლე და რბილი ქვიშიანი ნიადაგი, რომელთა მეოხებით ენგურმა ამ რამოდენიმე წლის უკან გადალახა თავისი მარცხენა ნაპირები და სოფ. ოცარცესთან გაიჩინა ახალი შტო. ეს ახალი შტო, რომელსაც აწვება წყლის მთელი 75% გადის სოფ. ნიკოსია, ჯოდგვიანი, კახათი, კოკი, დარჩელში და თავის სწრაფი მდინარეებით (ორი საენი წუთში) საოცარი სისწრაფით რეცხავს ნაპირების ქვიშიან ნიადაგს და სულ აფართოვებს და აფართოვებს თავის ახალ კალაპოტს. შექმნილი მდგომარეობა მით უფრო დამაფიქრებელია, რომ როგორც სპეციალისტები ამტკიცებენ, ენგურის ბასენში მომხდარი ცვლილებების გამო მდინარე თან და თან მატულობს და თუ თავის დროზე არ იქნა შემავრცელები მარცხენა ნაპირები მდინარის თავის ძველ კალაპოტში მოსაქცევად, სულ ახლო მომავალში შეიქმნება ისეთი მდგომარეობა, როდესაც შეუძლებელი გახდება მისი დამორჩილება, ყოველ შემთხვევაში დასტურდება მას გასაკეცული ენგურია და ხარჯები.

ამაზე ჯერ-ჯერობით არ არის მიტკეული ცენტრალურ მთავრობის ჯეროვანი ყურადღება. ის ვერ უწყებს ზუგდიდის მახარას საჭირო და საკმაო დახმარებას ამ სტიქიურ უბედურებასთან ბრძოლაში. ჩვენის აზრით ეს არის გამოწვეული იმით, რომ ცენტრს არ აქვს სწორი და საკმაო ინფორმაცია ზუგდიდის მახარაში შექმნილ ამ სერიოზულ მდგომარეობის შესახებ.

ენგურის მარცხენა ნაპირების გამაგრების აუცილებლობა წამოიჭრა 1920 წ. სამხარო ერობის წინაშე. ერობის ხმოხანთა ყრილობის დადგენილებით, აღძრულ იქნა ზუგდიდის მდინარის ცენტრალური მთავრობის წინაშე, რათა უკანასკნელს გაეწია ერობისათვის დახმარება ამ საქმეში ტექნიკური პერსონალის და სხვა საჭირო საშუალებათა გაღების სახით.

ამ ზუგდიდის მახარის თანახმად წყლის სამმართველომ გამოგზავნა მდგომარეობის გამოსარკვევად ინჟინერი-გიდროლოგი სმოლნიკოვი. სმოლნიკოვი ადგილობრივად გაეცნო მდგომარეობას, დაინახა ის ძლიერ სახიფათოდ ზუგდიდის მახარისათვის და შესაფერი მოსვენებაც წარუდგინა როგორც სამხარო ერობის გამგეობას, ისე ცენტრალურ მთავრობასაც.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

სმოლნიკოვი ურჩევდა როგორც ერობას ისე, მთავრობასც დაუყოვნებლივ შესდგომოდნენ მდინარის ნაპირების გამაგრებას.

მან შეადგინა აგრეთვე ნაპირების შემავრცელების გეგმა და ხარჯთაღრიცხვა, რომელიც მაშინ გამოიხატებოდა 80 მილ. მანეთში.

რების გამაგრებას. ყოველივე დაყოვნება ამ საქმეში სმოლნიკოვის აზრით დამღუპველი იყო, რადგან მას მოჰქონდა ცუდი გავლენა არა-მარტო იმ მიდამოებზე, რომელნიც დღეს თუ ხვალ უნდა გადაქცეულიყვნენ ენგურის არქიპელაგად, არამედ იმ ხარჯებზედაც, რომელნიც საჭირო იყო ნაპირების გასამაგრებლად, ვინაიდან მდინარის ნგრევითი თვისების ზედგავლენით, გასამაგრებელი ადგილების სივრცე დღითიდღე იზრდებოდა და ფართოვდებოდა.

თუ რა მდგომარეობაა დღეს ამის შესახებ, შემდეგ წერილში ვისაუბრებთ.

შან-შენ.

თეატრი და ხელოვნება

სახალხო სახლი

დამსახურებულ მსახიობ ნიკო გოცირიძის ინიციატივით, სახალხო სახლში ზუგდიდის 2 ნოემბერს ტფილისის შეგარდენის ფონდის გასაძლიერებლად გაიმართა დიდი საღამო. საღამო გაიხსნა შეგარდენის ექიმის სოსო ალაშვილის სიტყვით შეგარდენის მნიშვნელობაზე. სიტყვის დროს, როდესაც ის ლაპარაკობდა შეგარდენის გაფრენების შესახებ და მოუწოდებდა ხალხს ამ გაფრენების საშვლებით გასცნობოდა ის ხალხის ზნეჩვეულებას, საქართველოს ლამაზ მიდამოებს და საქართველოს გარეთ ყოველ ქართველსაც კი, რომელნიც გადახვეწილი არიან სპარსეთში და მიუთითა დამსწრე საზოგადოებას იმ იშვიათ სტუმარზე, რომელიც იმ დროს თეატრში იჯდა პირველ რიგში და მოწვეული იყო შეგარდენის მიერ—ახლად ჩამოსული სპარსეთიდან იკაურ ქართველების, შაჰაბაზის დროის გადასახლებულ ქართველების წარმომადგენელი სეიფულა ხანი იოსელიანი, ხალხი წამოადგა ფეხზე და დიდი ოვაციებით და ვაშის ძახილით მიეგება არაჩვეულებრივ სტუმარს. სიტყვის შემდეგ დადგმული იქნა ორ მოქმედებიანი ცნობილი კომედია „ჯერ დაიბოცნენ, მერე დაქორწილდნენ“, რომელიც ძლიერ ლამაზად იქნა გათამაშებული, მით უმეტეს, რომ მთავარი ამსრულებელნი იყვნენ ნიკო გოცირიძე და ჩერკეზიშვილის ქალი. მათ მოხდენილ თამაშს ალტაცებაში მოჰყავდა დამსწრე საზოგადოება. ზედმიწევნით კარგად შესრულებული იქნა „პარუნ ოსემა“-ს როლი ნიკო გოცირიძის მიერ და ელისაბედის—ჩერკეზიშვილის მიერ. მეტრეველი (სერგო) და მკვდელიშვილის ქალიც (მაშაქო) თავიანთ ადგილებზე იყვნენ. საერთოდ წარმოდგენა სავსებით დამაკმაყოფილებელი იყო. წარმოდგენის დასასრულს კ. კავსადის მომღერალთა გუნდმა ლამაზად შეასრულა სიმღერები როგორც აღმოსავლეთ, ისე დასავლეთ საქართველოს, რის შემდეგაც ფერხულით და ცანცალა და გოგონათი დასრულდა აღნიშნული საღამო.

აღსანიშნავია, რომ მსახიობთა ინიციატივა ამ შემთხვევაში შევარდენმა სრულიად სამართლიანად დააფასეს. თეატრი გაქედული იყო ხალხით და ახალგაზრდობამ გულწრფელი სიხარულით და მაღლობით აღნიშნა კიდევ მსახიობთა მათდამი ასეთი დამოკიდებულება.

დამსწრეთაგანი.

სახელმწიფო ოპერის თეატრი.

„მეგანე ონგინი“

ჩაიკოვსკი, როდესაც მან დასწერა თავისი ოპერა, მხოლოდ მაშინ იწყებდა მსოფლიო კომპოზიტორის კარიერას.

1878 წელს დაიწერა ეს ოპერა და იმ რელიზმს, რომელიც ჩაიკოვსკიმ იმ ოპერის სცენარიუმის საფუძველზე, არ ჰყავდა არც ერთი თანამედროვე იმ დროს მუსიკალურ სფეროდან. მეიერბე-

რის შემოქმედებაზე აღზრდილი (grand opera ჩანასახი) და გლინკას თავყვანის მცდელობა, აღტაცებაში მოდიოდნენ იმ დროს სახელგანთქმული ვერდის ოპერებით—თანამედროვე მუსიკალური კრიტიკოსები ირონიულად ეპყრობოდნენ ჩაიკოვსკის ნაწარმოებს.

თავითავე ოპერას არ სჯეროდა თუ მის ოპერას ექნებოდა მოწოდება საზოგადოების ფართო წრეებში, რადგან ოპერაში სცენიური ეფექტები არ არის და მოკლებულია გარეგნულ სილამაზეს, რითაც შეუძლიათ იმაყონ ვერდის და მეიერბერის ოპერებს. მიუხედავად ამისა ჩაიკოვსკიმ გადაწყვიტა დაეწერა ოპერა პეტრის სიუჟეტით—რაც მოიყვანა სისრულეში. დრო გავიდა და დავანახა თუ რა უსაფუძვლოდ იყო ჩაიკოვსკის შიში.

ამ ხუთი წლის შემდეგ გადახდილ იქნება ნახევარ საუკუნის იუბილე ამ ოპერისა, რომელიც აქამდე სარგებლობს დიდი სიყვარულით საზოგადოების ფართო წრეში, აქამდე ეს ოპერა არ ამოშლილა რეპერტუარიდან, მისი მუსიკა აქამდე ელავრება საზოგადოებას.

თავის ნაწარმოებს ჩაიკოვსკიმ ვერც კი დაარქვა—ოპერა—არამედ ლირიული სცენათა მონათლე და თავის გაუბედურებით ვერ ეასდგა მისი ნაწარმოები დიდ სცენაზე და მისცა დასაღამაო პეტრე-ზორგის კანცერტატორიის მოწყვეტა.

პეტრის სიუჟეტი ოპერაში შესულია თითქმის უცვლელად.

ჩვენთან ეს ოპერა დადგმულია ამსრულებელთა ძველ შემადგენლობით.

ქ. ნ. ბოკოვა, რომელიც მდგრადი ტაქტის პარტიის თავისუფლად შედგება ჩაიკოვსკის საგვირგვინო პარტიით თავის რეპერტუარისა.

მომღერალს დედალურათ აქვს დამუშავებული ეს პარტია ვოკალურ და სცენიურ მხრივ—და მსახიობი თავიდან მოლოდინ გვიძლევს ტაქტის სუფთაგანს გამოსახსნს.

ანგინი—ინაშვილი კონტად, გარეგნულად დატული აქვს ტონი—მღერის მშვენიერად ლირიზმით და ტემპერამენტით. მხოლოდ არიოზში: „Увы сон не ждал“ საჭიროა მუსიკალური ტექსტის დაცვა, პარტიტურაში ფრაზის დასაწყისში არის ფი და ფი და არა ოპერაში—ბემოლი.

პეტრის როლი მოქ. სარაჯიშვილი ლენკის პარტიაში და თავის პარტია კარგად უხდება სარაჯიშვილს.

კარგია ოლდა—ქ. ნ. ბარონკინი, სიციხლით სავსე, მხიარული ზამიერად თავმოყვანილი და თანაც კარგად მღერის.

ქ. ნ. იონსა—ტაქტიური ძიძა.

დადგმა ახალია—მოგოლიზმისა—მაგრამ ამ შემთხვევაში მე ვერ შემიძლი